

Från: Uppdrag Barnskötare <uppdrag.barnskotare@skolverket.se>
Skickat: den 3 oktober 2024 10:01
Till: Uppdrag Barnskötare
Ämne: Remiss avseende förslag till förändringar inom barn- och fritidsprogrammet för att uppnå en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare
Bifogade filer: Missiv uppdrag barnskötare.pdf; Konsekvensutredning uppdrag barnskötare.pdf; Sändlista officiella remissinstanser.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Rigmor
AppServerName: p360_prod
DocumentID: RR 2024-240:01
DocumentIsArchived: -1

Du får inte ofta e-post från uppdrag.barnskotare@skolverket.se. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Hej!

Här kommer remissen gällande uppdraget om en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare på gymnasial nivå igen eftersom något tyvärr gick fel i förra utskicket då bilagorna inte kom med.

Remiss avseende förslag till förändringar inom barn- och fritidsprogrammet för att uppnå en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare

Alla dokument finns att ta del av på <https://www.skolverket.se/om-oss/var-verksamhet/regeringsuppdrag-och-remisser/skolverkets-remisser>

Där finns också information om hur du hittar i materialet. Som bilagor i denna e-post finns endast missiv, sändlista och konsekvensutredning.

Skolverket remitterar:

- Förslag till en ny programstruktur för barn- och fritidsprogrammet med en ny inriktning som utbildar till barnskötare

Skolverket vill ge remissinstanserna möjlighet att yttra sig över förslaget. Eventuella synpunkter bör vara Skolverket tillhanda **senast den 30 oktober 2024**. Skicka gärna svar som e-post till uppdrag.barnskotare@skolverket.se. Ange Skolverkets diarienummer 2024:1688.

Vid eventuella frågor hänvisas till Skolverkets upplysningstjänst som nås via uppdrag.barnskotare@skolverket.se.

Med vänlig hälsning
Skolverket

Remiss avseende förslag till förändringar i barn- och fritidsprogrammet enligt regeringsuppdrag (U2023/01741 och U2024/01246)

Enligt Skolverkets regleringsbrev för budgetåret 2024¹ ska Skolverket i enlighet med betänkandet *Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska* (SOU 2020:67) se över och föreslå förändringar i barn- och fritidsprogrammets inriktning pedagogiskt och socialt arbete för att säkerställa en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare. Med en ändamålsenlig utbildning stärks och tydliggörs vilken kompetens eleven har efter fullföljd gymnasieutbildning. Alternativt kan en ny inriktning som utbildar till yrket föreslås. I översynen ska även den befintliga yrkesutgången till barnskötare ses över. Skolverket ska också se över hur den sammanhållna yrkesutbildningen till barnskötare inom kommunal vuxenutbildning ska innehålla ämnet svenska eller svenska som andraspråk.

Skolverket översänder i detta utskick den konsekvensutredning som berör Skolverkets förslag med anledning av detta regeringsuppdrag.

Konsekvensutredningen behandlar följande:

- Förslag på ny programstruktur för barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan med en ny inriktning som utbildar till barnskötare.

Skolverket önskar få in synpunkter på förslaget om en ny inriktning som utbildar till barnskötare på barn- och fritidsprogrammet. För att åskådliggöra förslaget följer en bilaga med förslaget till en ny programstruktur för barn- och fritidsprogrammet med den nya inriktningen som utbildar till barnskötare.

Vidare bifogas utkast till två nya ämnesplaner för två nya ämnen som bilagor samt en bilaga med ett utkast till en ändrad programstruktur för barn- och fritidsprogrammet, där de två nya ämnena ingår. Den nya programstrukturen, där de två nya ämnena ingår, ska gälla från och med den 1 juli 2025. Skolverket planerar att remittera förslag till föreskrifter avseende de nya ämnesplanerna,

¹ *Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Statens skolverk, Regeringens dnr. U2023/01741 och U2024/01246, punkt 22.*

programstrukturen och behörighet för lärare att undervisa i de nya ämnena under början av 2025.

Skolverket vill ge remissinstanserna möjlighet att yttra sig över förslaget om en ny inriktning som utbildar till barnskötare på barn- och fritidsprogrammet.

Skolverket välkomnar remissinstansernas synpunkter.

Eventuella synpunkter bör vara Skolverket tillhanda **senast den 30 oktober 2024**.

Skicka gärna svar som e-post till uppdrag.barnskotare@skolverket.se. Ange

Skolverkets diarienummer 2024:1688.

Vid eventuella frågor hänvisas till Sofie Bäckman som nås via

sofie.backman@skolverket.se

På Skolverkets vägnar

Anna Westerholm
Avdelningschef
Skolverket

Bilagor

Sändlista

Konsekvensutredning avseende förslag till förändringar i barn- och fritidsprogrammet enligt regeringsuppdrag Dnr U2023/01741 och U2024/01246.

Förslag till en ny programstruktur för barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan med en ny inriktning som utbildar till barnskötare.

Utkast avseende en ny ämnesplan för ämnet språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet.

Utkast avseende en ny ämnesplan för ämnet pedagogiskt och socialt arbete – specialisering.

Utkast avseende en ändad programstruktur där ämnena språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet samt pedagogiskt och socialt arbete – specialisering ingår.

Sändlista

Myndigheter	
Arbetsförmedlingen	registrator@arbetsformedlingen.se
Barnombudsmannen	info@barnombudsmannen.se
CSN	registrator@csn.se
Diskrimineringsombudsmannen	do@do.se
Jämställdhetsmyndigheten	registrator@jamstalldhetsmyndigheten.se
Länsstyrelsen Stockholm	stockholm@lansstyrelsen.se
Myndigheten för yrkeshögskolan	registrator@myh.se
Regelrådet	regelradet@regelradet.se
Sameskolstyrelsen	sameskolstyrelsen@sameskolstyrelsen.se
Sametinget	kansli@sametinget.se
Skolforskningsinstitutet	info@skolfi.se
Skolinspektionen	registrator@skolinspektionen.se
Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)	spsm@spsm.se
Statistiska centralbyrån	scb@scb.se
Universitets- och högskolerådet	registrator@uhr.se
Universitetskanslersämbetet	registrator@uka.se

Organisationer	
DHB för döva, hörselskadade och	kansliet@dhb.se
Elevernas riksförbund	info@elevernasriksforbund.se
Friskolomas riksförbund	info@friskola.se
Funktionsrätt Sverige	info@funktionsratt.se
Föreningen Stöd Barnverket	samordning@barnverket.se
Föräldraalliansen Sverige	info@foraldraalliansen.nu
Idéburna skolors riksförbund	info@ideburenskola.se
Institutet för språk och folkminnen	registrator@isof.se
Lika Unika	info@fn.se

Sveriges lärare	remiss@sverigeslarare.se
Riksidrottsförbundet	riksidrottsforbundet@rf.se
Skolledarföreningen	info@sverigesskolledarna.se
SKR	registrator@skr.se
Sveriges Elevkårer	info@sverigeselevkarer.se
Sveriges förenade studentkårer (SFS)	sfs@.se
Sveriges skolledarförbund	info@skolledarna.se
Vuxenutbildning i samverkan	info@visnet.se

Offentliga huvudmän	
Gävle	gavle.kommun@gavle.se
Göteborg	goteborg@goteborg.se
Haparanda	kommunen@haparanda.se
Kiruna	kommun@kiruna.se
Lapplands kommunalförbund	marianne.stockel@lapplands.se
Luleå	lulea.kommun@lulea.se
Malmö	malmstad@malmo.se
Skellefteå	kundtjanst@skelleftea.se
Stockholm, utbildningsnämnden	anna.quarnstrom@hrfstockholm.se
Umeå	umea.kommun@umea.se
Östersund	kundcenter@ostersund.se
Enskilda huvudmän	
AcadeMedia	hello@academedia.se
Hermods	kundtjanst@hermods.se

Universitet och högskolor	
Gymnastik- och idrottshögskolan	registrator@gih.se
Göteborgs universitet	info@gu.se
Högskolan Dalarna	registrator@du.se

Högskolan i Gävle	registrator@hig.se
Högskolan i Jönköping	registrator@ju.se
Högskolan Kristianstad	registrator@hkr.se
Högskolan Väst	registrator@hv.se
Karlstads universitet	registrator@kau.se
Linköpings universitet	registrator@liu.se
Linnéuniversitetet	registrator@lnu.se
Lunds universitet	registrator@lu.se
Malmös universitet	registrator@mau.se
Mittuniversitet	kontakt@miun.se
Mälardalens högskola	info@mdu.se
Nationellt centrum för svenska som andraspråk	info@andrasprak.su.se
Stockholms universitet	registrator@su.se
Södertörns högskola	info@sh.se
Umeå universitet	registrator@umu.se
Uppsala universitet	registrator@uu.se
Örebro universitet	registrator@oru.se

Läromedelsförlag	
Läromedelsförfattarna	adm@laromedelsforfattarna.se
Läromedelsföretagen	info@laromedelsforetagen.se

Nationella minoriteter	
Judiska Centralrådet i Sverige	charlotte.manderman@jfst.se, hanna.halpern@jfst.se
Samiskt språkcentrum	gielejarnge@sametinget.se
Sveriges Jiddishförbund	Evafried53@gmail.com
Judiska ungdomsförbundet i Sverige	info@jusungdom.org
Wizo	wizo@wizo.se

Romano Pasos Research Centre	romanopaso@hotmail.com
Centralförbundet Roma International	centralforbundet.roma@gmail.com
Sveriges Romerförbund	marioasp@live.se
Romska ungdomsförbundet	kansli@rufs.org
Roma Institutet	roma_institutet@ymail.com
Riksförbundet Romer i Europa	Stefano.kuzhiov@helsingborg.se
Frantzwagner Sällskapet - Sinti Kettanepa	jon.pettersson@frantzwagner.org
IREM - International Romska Evangeliska Missionen	larsdemetri@gmail.com
Trajosko Drom	info@trajoskodrom.se
Malmö romska idécenter	iren.horvatne@malmö.se; teresa.kwiatkowski@malmö.se
Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset	eva.kvist@str-t.com
Met Nuoret	info@metnuoret.se
Sverigefinländarnas Delegation	sverigefinne@gmail.com
Sverigefinska Pensionäernas Riksförbund i Sverige	pirkko.sinkkonen@telia.com
Sverigefinska ungdomsförbundet	info@ungfin.se; info@rsn-sfu.se
Sverigefinska Riksförbundet	info@rskl.se
Sverigefinskt kvinnoforum	foorumi@rskl.se
Sáminuorra	info@saminuorra.org
Svenska Samernas Riksförbund	info@sapmi.se
Riksorganisationen Same Ätnam	kansli@sameatnam.se
Renägarförbundet	renagarforbundet@gmail.com
Niejda	niejdasiembre@gmail.com

Konsekvensutredning avseende förslag till förändringar i barn- och fritidsprogrammet enligt regeringsuppdrag (U2023/01741 och U2024/01246)

Innehållet i konsekvensutredningen utgår från förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Sammanfattning av Skolverkets förslag

Enligt Skolverkets regleringsbrev för budgetåret 2024¹ ska Skolverket i enlighet med betänkandet *Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska* (SOU 2020:67) se över och föreslå förändringar i barn- och fritidsprogrammets inriktning pedagogiskt och socialt arbete för att säkerställa en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare. Med en ändamålsenlig utbildning stärks och tydliggörs vilken kompetens eleven har efter fullföljd gymnasieutbildning. Alternativt kan en ny inriktning som utbildar till yrket föreslås. I översynen ska även den befintliga yrkesutgången till barnskötare ses över. Skolverket ska också se över hur den sammanhållna yrkesutbildningen till barnskötare inom kommunal vuxenutbildning ska innehålla ämnet svenska eller svenska som andraspråk.

Denna konsekvensutredning avser förslag till förändring i barn- och fritidsprogrammet i enlighet med detta uppdrag.

I denna konsekvensutredning presenteras följande förslag:

- Ny programstruktur för barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan med en ny inriktning som utbildar till barnskötare.

För att åskådliggöra förslaget följer en bilaga med förslag till en ny programstruktur för barn- och fritidsprogrammet med den nya inriktningen som utbildar till barnskötare. Vidare bifogas utkast till två nya ämnesplaner som Skolverket redan är i gång med att ta fram inom ramen för regeringsuppdraget att, i enlighet med propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla eleverns kunskaper* (prop. 2021/22:36) och beslutade ändringar i skollagen, förbereda för en övergång till ämnesbetyg i gymnasial utbildning (Gy25).

Skolverket avser att remittera de två nya ämnesplanerna och den ändrade programstrukturen med de båda nya ämnena i början av 2025. Därmed remitteras de inte i samband med denna remissomgång. Dessa två ämnen är tänkta att ingå såväl i förslaget med den nya inriktningen som utbildar till barnskötare som i en ny programstruktur som kommer att gälla från och med den 1 juli 2025. Skolverket bifogar även utkast avseende den ändrade programstruktur där de båda nya ämnena ingår.

Skolverkets förslag om en ny inriktning gäller under förutsättning att regeringen fattar nödvändiga beslut. Först efter att erforderliga beslut har fattats kan Skolverket göra följdändringar i myndighetens föreskrifter.

¹ Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Statens skolverk, Regeringens dnr. U2023/01741 och U2024/01246, punkt 22.

1. Bakgrund

1.1 Uppdraget

Enligt Skolverkets regleringsbrev för budgetåret 2024² ska Skolverket i enlighet med betänkandet *Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska* (SOU 2020:67) se över och föreslå förändringar i barn- och fritidsprogrammets inriktning pedagogiskt och socialt arbete för att säkerställa en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare. Enligt regeringen innebär detta att utbildningen behöver bli mer anpassad till det arbete som väntar de studerande efter utbildningen samt att variationen på de utbildningar till barnskötare som finns i dag behöver bli mindre. Med en ändamålsenlig utbildning stärks och tydliggörs vilken kompetens eleven har efter fullföljd gymnasieutbildning. Alternativt kan en ny inriktning som utbildar till yrket föreslås. I översynen ska även den befintliga yrkesutgången till barnskötare ses över. Skolverket ska också se över hur den sammanhållna yrkesutbildningen till barnskötare inom kommunal vuxenutbildning ska innehålla ämnet svenska eller svenska som andraspråk. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 2 december 2024.

1.2 Inriktningen pedagogiskt och socialt arbete

I betänkandet *En gymnasieutbildning för alla – åtgärder för att alla unga ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning*, föreslog gymnasieutredningen den 31 oktober 2016³ att inriktningarna pedagogiskt arbete och socialt arbete skulle slås samman och att programmet framöver skulle bestå av två inriktningar, pedagogiskt och socialt arbete samt fritid och hälsa. I ändring av regleringsbrev, den 12 oktober 2017⁴ fick Skolverket i uppdrag att förbereda och föreslå ändringar avseende en sammanslagning av barn- och fritidsprogrammets inriktningar pedagogiskt arbete och socialt arbete. Skolverket redovisade uppdraget till regeringen den 30 maj 2018. I myndighetens redovisning till regeringen⁵ anges att de två inriktningarna, pedagogiskt arbete och socialt arbete, har stora beröringspunkter och delvis utbildar mot samma arbetsmarknad. I redovisningen beskriver Skolverket att inriktningen socialt arbete har en relativt liten elevvolym och att huvudmännen därför inte alltid erbjuder den, varför Skolverket menade att en gemensam inriktning med ett större gemensamt innehåll skulle vara att föredra ur såväl elev- som kompetensförsörjningsperspektiv. Från och med den 1 juli 2021 förändrades barn- och fritidsprogrammet och två inriktningar slogs ihop till en – inriktningen pedagogiskt och socialt arbete.⁶

1.3 Arbete som barnskötare

Barnskötare arbetar med barn inom förskolan eller andra pedagogiska verksamheter. I dag är nästan 86 procent av alla barn i åldern ett till fem år inskrivna i förskolan och spenderar många timmar där.⁷ Enligt 8 kap. 2 § skollagen ska förskolan: stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetsyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. På så vis blir barnen rustade för skolan och för livet. I en rapport från Kommu-

² *Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Statens skolverk*, (Regeringens dnr. U2023/01741 och U2024/01246, punkt 22).

³ SOU 2016:77, s. 727.

⁴ Skolverkets dnr. 112–2017:1585.

⁵ *Redovisning av uppdrag om förändringar av nationella program i gymnasieskolan samt av förslag utifrån propositionen Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program* (Skolverkets dnr. 2018:00570).

⁶ Regeringen beslutade genom förordning (2019:1266) om ändring i gymnasieförordningen (2010:2039), utfärdad den 11 december 2019, och Skolverket beslutade den 11 mars 2020 om föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter (2010:38) om kurser för barn- och fritidsprogrammet (SKOLFS 2020:37).

⁷ Kommunal, *Barnskötarnas roll, utbildning och yrkesutveckling – för en likvärdig förskola*, 2023, s. 13. [Barnskötarnas roll, utbildning och yrkesutveckling, För en likvärdig förskola del 2.uppdaterad WEBB_0.pdf \(kommunal.se\)](#).

nal från 2023 beskrivs hur kvaliteten mellan förskolor skiljer sig åt.⁸ En skillnad som beskrivs i rapporten handlar om hur stor del av personalen som har examen från relevant utbildning för att arbeta inom förskolan. Enligt läroplanen för förskolan har förskollärare ansvar för att undervisningen bedrivs i enlighet med målen i läroplanen men barnskötare, som ingår i arbetslaget tillsammans med förskollärare, har också i uppdrag att erbjuda varje barn en trygg omsorg samt främja barns utveckling och lärande.⁹ Enligt betänkandet *Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska*¹⁰ förekommer bristande språkkunskaper i svenska hos förskolepersonal i många förskolor, inte minst i de förskolor där det finns en stor andel flerspråkiga barn. Utredningen beskriver också i betänkandet vikten av att barnskötare har goda kunskaper i svenska och förmåga att arbeta språk- och kunskapsutvecklande med barnen för att alla barn ska ha med sig en god språklig grund inför skolstarten.

1.4 Ämnesbetygsreformen

Skolverket har i uppdrag av regeringen att, i enlighet med propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla eleverns kunskaper* (prop. 2021/22:36) och beslutade ändringar i skollagen, förbereda för en övergång till ämnesbetyg i gymnasial utbildning (Gy25). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 10 januari 2025. Med anledning av uppdraget har Skolverket redan tagit fram och beslutat om nya och ändrade föreskrifter, däribland ämnesplaner, behörighetsföreskrifter och programstrukturer. Regeringen har även beslutat om vissa ändringar i examensmål för de nationella programmen i gymnasieskolan. Inom ramen för Gy25 har Skolverket, för att säkerställa att innehållet i utbildningen blir mer anpassat till de kompetenskrav och det arbete som väntar eleverna efter utbildningen, sett över programstrukturen för barn- och fritidsprogrammet och den sammanhållna yrkesutbildningen till barnskötare inom komvux.

1.4.1 Förändringar som Skolverket har genomfört inom ramen för Gy25

Den förändrade programstrukturen för barn- och fritidsprogrammet

I dag är en relativt stor del av utbildningen till barnskötare inom barn- och fritidsprogrammet valbar, vilket har föranlett att utbildningens innehåll kan se olika ut. I den nuvarande programstrukturen för barn- och fritidsprogrammet omfattar de gymnasiegemensamma, programgemensamma och inriktningsgemensamma ämnena 1 800 poäng på programmet och inriktningen pedagogiskt och socialt arbete. I Skolverkets nuvarande exempel på yrkesutgång barnskötare finns kurser från programfördjupningen om 400 poäng. Vidare läser eleverna 200 poäng inom individuellt val och 100 poäng för gymnasiearbetet. Det totala antalet poäng som elever inom barn- och fritidsprogrammet läser i dag är 2 700 poäng.

I den programstruktur för barn- och fritidsprogrammet, som ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025, har det totala antalet poäng för gymnasiegemensamma, programgemensamma och inriktningsgemensamma ämnen utökats med 100 poäng, det vill säga till 1 900 poäng.

För att åskådliggöra det som beskrivs ovan finns en tabell under avsnitt 2 *Skolverkets överväganden och förslag*.

I samband med arbetet med Gy25 har Skolverket redan sett över, utarbetat och genomfört förändringar i inriktningen pedagogiskt och socialt arbete samt i yrkesutgången mot barnskötare som leder till en mer ändamålsenlig utbildning. Dessutom planerar Skolverket ytterligare förändringar i yrkesutgången barnskötare. Dessa förändringar beskrivs närmare nedan. I arbetet har utgångspunkten varit att barn- och fritidsprogrammet fortsatt ska ha

⁸ Kommunal 2023, s. 17 – 21.

⁹ Förordning om läroplan för förskolan (SKOLFS 2018:50).

¹⁰ SOU: 2020:67, s. 23.

två inriktningar, fritid och hälsa samt pedagogiskt och socialt arbete. Varje inriktning har utökats med 200 poäng till 500 poäng. När det gäller inriktningen pedagogiskt och socialt arbete beror utökningen av inriktningen på att nivå 2 i det nya ämnet *socialt arbete* finns bland inriktningsämnena i den nya programstrukturen medan motsvarande kurs (*socialt arbete 2*) i den befintliga programstrukturen finns i programfördjupningen. Utökningen beror också på att nivå 3 i det nya ämnet *pedagogik* finns bland inriktningsämnena i den nya programstrukturen. En konsekvens av det är att utrymmet för valfrihet inom programfördjupningen minskar vilket Skolverket bedömer leder till mer ändamålsenliga utbildningar, däribland för barnskötare, då utbildningens innehåll blir mer styrt än tidigare och därmed bidrar till en mer likvärdig utbildning för barnskötare. En konsekvens av att nivå 3 i det nya ämnet *pedagogik* från den 1 juli 2025 kommer att ges som inriktningsämne och därmed ligga senare i utbildningen är att det på ett tydligare sätt kommer att gå att anpassa ämnet till den yrkesutgång som eleven väljer att läsa.

Förändringar i inriktningen pedagogiskt och socialt arbete

I samband med övergången till ämnesbetyg har Skolverket tagit fram nya och, utifrån samhälls- och teknikutveckling, uppdaterade ämnesplaner. Nedan redovisas de ämnen med nivåer som ingår i inriktningen från den 1 juli 2025:

- *pedagogik*, nivå 3, 100 poäng
- *pedagogiskt arbete*, nivå 1, 200 poäng
- *socialt arbete*, nivå 1, 100 poäng
- *socialt arbete*, nivå 2, 100 poäng

Det nya ämnet *pedagogik* är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *pedagogik*. Ämnet blir nu ett tydligare huvudämne i utbildningen och ett mer renodlat ämne med innehåll från de nuvarande kurserna *barns lärande och växande*, 100 poäng, *kommunikation*, 100 poäng, *lärande och utveckling*, 100 poäng, *pedagogiska teorier och praktiker*, 100 poäng samt *pedagogiskt ledarskap*, 100 poäng. Eftersom delar av det centrala innehållet i nämnda kurser överlappar varandra har Skolverket bedömt att det är möjligt att föra samman kvarvarande innehåll i det nya ämnet *pedagogik* och rymma detta inom 300 poäng. Innehållet i den nuvarande kursen *människors miljöer*, 100 poäng, som även den idag är en kurs inom ämnet *pedagogik*, kommer att återfinnas i flera nya ämnen inom programmet, däremot inte inom det nya ämnet *pedagogik*. Den nuvarande kursen *aktivitetsledarskap*, 100 poäng, också den idag en kurs inom ämnet *pedagogik*, blir ett eget ämne som återfinns i programfördjupningen samt som ett ämne i inriktningen fritid och hälsa. Ämnet *pedagogik*, nivå 1 och nivå 2 om 100 poäng vardera finns bland de programgemensamma ämnena för barn- och fritidsprogrammet medan *pedagogik*, nivå 3, 100 poäng ligger i programinriktningen.

Det nya ämnet *pedagogiskt arbete* behandlar bland annat hur språk och kommunikation kan användas som pedagogiskt redskap samt hur språkutveckling kan stödjas och stimuleras genom olika aktiviteter och arbetssätt. Dessa delar i ämnesplanen är i enlighet med betänkandet *Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska* (SOU 2020:67).

Det nya ämnet *socialt arbete* är framskrivet utifrån att det ska användas inom utbildningen till såväl sociala som pedagogiska yrken inom programmet. Det är viktigt att barnskötare har en förståelse av och kunskap om de frågor som ämnet behandlar.

Med dessa förändringar i inriktningen har ambitionen varit att sammanhållningen av utbildningen ska öka och dessutom bidra till att elever på ett tidigare stadium i utbildningen upplever en tydligare koppling till yrkeslivet.

1.4.2 Förändringar som Skolverket förbereder för inom ramen för Gy25

Två nya ämnen tas fram

Inom ramen för Gy25 finns det ett pågående arbete där Skolverket tillsammans med ämnesexperter tar fram två nya ämnesplaner, ämnet *språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet* samt ämnet *pedagogiskt och socialt arbete – specialisering*. Båda ämnena kommer att remitteras under början av 2025 och planeras att beslutas och finnas med i programförordningsdelen i den programstruktur för barn- och fritidsprogrammet som gäller från den 1 juli 2025. Ämnena ska också vara möjliga att läsa för elever på yrkesintroduktion. Dessutom planeras de att finnas för den sammanhållna yrkesutbildningen till barnskötare inom komvux.

Förslagen till ämnesplaner för de båda nya ämnena finns som bilagor¹¹ till denna konsekvensutredning. För att åskådliggöra det som Skolverket avser att remittera under början av 2025 finns dessutom den, i samband med Gy25, beslutade programstrukturen med tillägget av de två nya ämnesplanerna i programförordningen som bilaga.¹²

Det nya ämnet – språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet

Enligt flera studier har de barn som har gått i förskola bättre språkliga färdigheter än andra barn.¹³ Vart fjärde barn i förskolan idag har utländsk bakgrund och möter kanske det svenska språket enbart i förskolan, som för dessa barn kan vara den enda plats där de har möjlighet att lära sig svenska.¹⁴ Det innebär att många blivande barnskötare kommer att arbeta i en barngrupp där barnen kan behöva stöd i sin utveckling i det svenska språket. Därför är det viktigt att eleverna efter sin utbildning till barnskötare har goda kunskaper i det svenska språket med sig in i arbetslivet. Barnskötare behöver också ha en egen språklig medvetenhet för att på ett systematiskt sätt kunna arbeta med språkutvecklande aktiviteter och arbetssätt med barnen. För att alla barn ska få en så god språkutveckling som möjligt är det viktigt att läs- och skrivfrämjande aktiviteter påbörjas redan i förskolan. Läsning är en mycket viktig språkutvecklande aktivitet även för de minsta barnen och då är det främst högläsning som är aktuellt. Dessutom är det viktigt att barnen tidigt ges möjlighet att utveckla sin fonologiska medvetenhet.¹⁵ Ett flerspråkigt barn bör också få möjlighet att använda och utveckla sitt modersmål eftersom det bidrar till att stärka såväl barnets identitet som språkliga utveckling.¹⁶ Vidare är samverkan mellan förskolepersonal och vårdnadshavare viktig för barns möjlighet att utvecklas på bästa sätt i förskolan, bland annat när det gäller det språkliga.¹⁷ Därför ska dessa delar behandlas i det nya ämnet *språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet*.

Ämnet *språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet* behandlar språk- och kunskapsutvecklande aktiviteter och arbetssätt, med fokus på läsning, i förskola och fritidshem och föreslås ha en nivå om 100 poäng. Ämnet är tänkt att erbjudas inom programförordningen och föreslås ingå i all utbildning till barnskötare på gymnasial nivå. Därför planeras det att finnas i Skolverkets exempel på yrkesutgång mot barnskötare och i den sammanhållna yrkesutbildningen mot barnskötare inom komvux. Dessutom planeras ämnet att finnas i Skolverkets exempel på yrkesutgång mot elevassistent och i den sammanhållna yrkesutbildningen mot elevassistent inom komvux. Skolverket bedömer att förslaget till det nya ämnet ligger väl i linje med det som anförs i betänkandet *Förskola för alla barn – för bättre*

¹¹ Bilaga 2 och Bilaga 3.

¹² Bilaga 4.

¹³ Björk-Willén m.fl. (2018) och Folkhälsomyndigheten & Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (2017) refererad i SOU 2020:67, s 66.

¹⁴ SOU 2020:67, s 23.

¹⁵ Ulrika Wolff, Göteborgs universitet (2017), *Fonologisk medvetenhet*, Skolverkets lärportal.

<https://larportalen.skolverket.se/api/resource/P03WCPLAR149333>.

¹⁶ Institutet för språk och folkminnen, (21 oktober 2021), *Modersmålsundervisning* [Modersmålsundervisning | Institutet för språk och folkminnen \(isof.se\)](https://www.sprak.se/modersmalsundervisning).

¹⁷ Björk-Willén m.fl. (2018) och Vetenskapsrådet (2015) refererad i SOU 2020:67, s. 67.

*språkutveckling i svenska*¹⁸ om att fler förskollärare och barnskötare behöver ha bättre kompetens om barns språkutveckling i svenska.

Skolverkets avsikt är att ämnet *språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidsbarnhemmet* ska klassificeras som ett så kallat vissa ämne¹⁹ eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Det nya ämnet – pedagogiskt och socialt arbete – specialisering

Ämnet *pedagogiskt och socialt arbete – specialisering* möjliggör en fördjupning inom ett valt kunskapsområde inom pedagogiskt och socialt arbete. Fördjupningen kan ske inom olika pedagogiska och sociala kunskapsområden, till exempel inom barnomsorgen, skolan och funktionshinderområdet. Ämnet är tänkt att ha en nivå om 100 poäng och erbjudas inom programfördjupningen. Skolverket tar fram ämnet med anledning av ett behov av ett fördjupningsämne inom sammanhållna yrkesutbildningar som utbildar mot pedagogiska och sociala yrken inom kommunal vuxenutbildning. Ämnet ska också vara möjligt att läsa för elever på yrkesintroduktionen.

Skolverkets avsikt är att ämnet *pedagogiskt och socialt arbete – specialisering* ska klassificeras som ett yrkesämne. Kriterierna för detta föreslagna ämne kommer att remitteras tillsammans med ämnesplanen under början av 2025 i Skolverkets föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne.

Översyn av den befintliga yrkesutgången till barnskötare

I samband med det pågående arbetet med Gy25 ser Skolverket över, utarbetar och beslutar om förändringar i de olika gymnasieprogrammets yrkesutgångar, däribland yrkesutgången till barnskötare inom barn- och fritidsprogrammet. Under arbetets gång har det nationella programrådet för barn- och fritidsprogrammet, ämnesexperter och verksamheter inom området förespråkat en sammanslagning av yrkesutgång *barnskötare* och yrkesutgång *elevassistent*. De främsta skälen till detta är att de ämnen som anses relevanta och värdefulla för utbildningarna är desamma samt att en sammanslagning av yrkesutgångarna skulle gynna elevernas anställningsbarhet. Flera rektorer, huvudmän och lärare samt verksamheter inom området har lyft att barnskötare och elevassistenter ofta har liknande arbetsuppgifter och anställs på samma premisser. Skolverket har dock funnit att en sammanslagning av yrkesutgångarna inte bör genomföras. Skolverket ser inte att en sammanslagning av de båda yrkesutgångarna skulle gynna målet att ta fram en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare där den kompetens eleven har efter fullföljd gymnasieutbildning stärks och tydliggörs. Myndigheten har därför arbetat fram det exempel som beskrivs nedan. Det nationella programrådet för barn- och fritidsprogrammet har involverats i det ändrade upplägget för de båda yrkesutgångarna. En yrkesutgång innehåller en viss kombination av ämnen inom programfördjupningen. I det exempel på yrkesutgång barnskötare som Skolverket håller på att ta fram finns det också ett programfördjupningspaket som har utökats med 100 poäng, till 500 poäng. Det betyder att det exempel på yrkesutgång till barnskötare som Skolverket föreslår kommer att ha ett större fokus på relevanta ämnen för yrkesutgången.

Skolverkets exempel på ämnen och nivåer i ämnen som, från den 1 juli 2025, planeras att finnas i yrkesutgången till barnskötare är:

¹⁸ SOU 2020:67, s. 22–23.

¹⁹ Vissa ämnen innebär i denna konsekvensutredning ämnen som regleras i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2024:600) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan. Vissa ämnen är ur behörighetshänseende ämnen som inte kan ingå i en ämneslärarexamen, och som inte heller är yrkesämnen. En lärare som redan är behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan eller i anpassad gymnasieskola kan få behörighet att undervisa i ett eller flera vissa ämnen genom att visa relevant kompetens för ämnet eller ämnena. Relevant kompetens i ett ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

- *förskolans och fritidshemmets arbete*, nivå 1, 100 poäng
- *grundläggande vård och omsorg*, nivå 1, 100 poäng
- *kost och hälsa*, nivå 1, 100 poäng
- *specialpedagogik*, nivå 2, 100 poäng
- *språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet*, nivå 1, 100 poäng (se bilaga 2)

Förskolans och fritidshemmets arbete är ett nytt ämne med en nivå om 100 poäng. I det nya ämnet ingår delar från den nuvarande kursen *barns lärande och växande* från ämnet *pedagogik* samt de nuvarande kurserna *dramapedagogik* och *skapande verksamhet* från det nuvarande ämnet *pedagogiskt arbete*. Det nya ämnet har ett tydligt fokus på arbete i förskolan och fritidshemmet.

Ämnet *grundläggande vård och omsorg*, nivå 1 finns med utifrån ett identifierat behov av kunskaper om dessa områden inom yrkesområdet. Eftersom de arbetsuppgifter som en barnskötare har handlar mycket om omvårdnad är det viktigt att eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om grundläggande vård och omsorg. Det handlar bland annat om att eleverna behöver ha grundläggande kunskaper om vanligt förekommande sjukdomar, smitta och smittspridning samt grundläggande kunskaper om vanliga läkemedel och läkemedelsanvändning.

Kost och hälsa är ett nytt ämne med en nivå om 100 poäng. Kursen *kost och hälsa* finns idag och ingår i det nuvarande ämnet *hälsa*. Ämnet *hälsa* kommer att upphävas i samband med implementeringen av Gy25. Vid flera samråd med referenslärare, i arbetet med ämnesexperter och det nationella programrådet för barn- och fritidsprogrammet under hösten 2022 samt i remissyttranden har behov lyfts av ett eget ämne som behandlar kostvanors, levnadsvanors och livsvillkors påverkan på hälsa och välbefinnande inom barn- och fritidshemmet. Skolverket har valt att ta fram ämnet eftersom det hälsofrämjande arbetet ska vara centralt inom programmet. Ämnet är viktigt, inte minst när det gäller utbildningen till barnskötare. I betänkandet *Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska*²⁰ beskrivs att: ”Förskolan har stor potential att kompensera för skillnader i barns uppväxtvillkor och bidra till mer likvärdiga förutsättningar inför skolstart.” Måltiderna på förskolan kan användas som ett pedagogiskt verktyg, till exempel för att lära barnen om hållbar livsstil och hälsa.

Ämnet *specialpedagogik*, nivå 2 finns också i Skolverkets nya exempel på yrkesutgång barnskötare. Skillnaden mot det nuvarande exemplet på yrkesutgång barnskötare är att i samband med Gy25 har nivå 1 i ämnet *specialpedagogik* lagts in i den programgemensamma delen av programstrukturen. Skälet till detta har varit att Skolverket har gjort bedömningen att ämnet är relevant för alla som läser barn- och fritidsprogrammet, eftersom kunskaper om olika funktionsnedsättningar och förmåga att tillämpa olika specialpedagogiska arbetsätt och hjälpmedel är viktigt i de yrken som programmet utbildar för. Det betyder att alla elever som läser barn- och fritidsprogrammet efter den 1 juli 2025 redan kommer att ha med sig nivå 1 i ämnet när det börjar läsa yrkesutgången mot barnskötare. Därmed kommer dessa elever att få med sig både nivå 1 och nivå 2 om 100 poäng vardera i ämnet.

Det nya ämnet *språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet* beskrivs ovan.

Ämnet svenska eller svenska som andra språk införs i utbildningen till barnskötare inom komvux på gymnasial nivå

Skolverket tar fram förslag på sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux. I arbetet med Gy25 tar Skolverket fram nya nivåutformade sammanhållna yrkesutbildningar. Ambitionen är att de sammanhållna yrkesutbildningarna och de föreslagna yrkesutgångarna inom gymnasieskolan ska vara så likvärdiga som möjligt. Barnskötare bidrar tillsammans med

²⁰ SOU 2020:67, s. 131.

förskollärare dagligen till barns utveckling och lärande. I läroplanen för förskolan²¹ beskrivs såväl förskollärarens som arbetslagets ansvar. Barnskötare ingår i arbetslaget och det finns skillnader mellan vad en barnskötare och en förskollärare ansvarar för, även om de arbetar tillsammans. I betänkandet *Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska*²² konstateras att förskolepersonalens språkliga och pedagogiska kompetens är avgörande för kvaliteten i förskolan och för barnens språk- och kunskapsutveckling. Inte minst i de områden där många av barnen har ett annat modersmål än svenska. Bristande kunskaper i svenska förekommer främst hos personal inom förskolan som saknar utbildning för arbete med barn, men också hos utbildade barnskötare och då främst bland de som har genomgått en barnskötarutbildning inom komvux.

För att elever som läser gymnasial utbildning till barnskötare ska få med sig tillräckliga kunskaper i svenska har Skolverket föreslagit att nivå 1 i ämnet *svenska*, 100 poäng eller nivå 1 i ämnet *svenska som andraspråk*, 100 poäng, ska ingå i Skolverkets exempel på sammanhållen yrkesutbildning till barnskötare inom kommunal vuxenutbildning. Skolverkets exempel på yrkespaket utgör ett stöd för huvudmän och är frivilliga att använda.

2. Skolverkets överväganden och förslag

Enligt aktuellt regeringsuppdrag redovisar Skolverket i denna konsekvensutredning förslag till en ny inriktning som utbildar till barnskötare inom barn- och fritidsprogrammet. Skolverket föreslår att inriktningen ska benämnas *barnskötare*.

Tabellen nedan visar tre olika programstrukturer för barn- och fritidsprogrammet samt Skolverkets exempel på yrkesutgång barnskötare för att åskådliggöra myndighetens överväganden och förslag.

I den andra kolumnen i tabellen nedan och i Skolverkets exempel på yrkesutgång barnskötare samt i den tredje kolumnen i tabellen nedan och i Skolverkets förslag till en ny inriktning som utbildar till barnskötare finns även förslaget till det nya ämnet *språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet* med (se den förklarande texten markerad med *).

Nu gällande programstruktur (Gy11) Skolverkets exempel på yrkesutgång barnskötare samt övriga yrkesutgångar.		Kommande programstruktur (Gy25, utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025) Skolverkets exempel på yrkesutgång barnskötare samt övriga yrkesutgångar.		Skolverkets förslag till programstruktur med en ny inriktning mot barnskötare Skolverkets exempel på yrkesutgång barnskötare samt övriga yrkesutgångar.	
<i>Gymnasiegemensamma ämnen – 900 p</i>		<i>Gymnasiegemensamma ämnen – 900 p</i>		<i>Gymnasiegemensamma ämnen – 900 p</i>	
Ämne/kurs	Poäng	Ämne	Poäng	Ämne	Poäng
Engelska 5	100	Engelska, nivå 1	100	Engelska, nivå 1	100
Engelska 6	100	Engelska, nivå 2	100	Engelska, nivå 2	100
Historia 1a1	50	Historia, nivå 1a1	50	Historia, nivå 1a1	50
Idrott och Hälsa 1	100	Idrott och Hälsa, nivå 1	100	Idrott och hälsa, nivå 1	100
Matematik 1a	100	Matematik, nivå 1a	100	Matematik, nivå 1a	100

²¹ Förordningen (SKOLFS 2018:50) om läroplan för förskolan.

²² SOU 2020:67, s. 206.

Naturkunskap 1a1	50	Naturkunskap, nivå 1a1	50	Naturkunskap, nivå 1a1	50
Religionskunskap 1	50	Religionskunskap, nivå 1	50	Religionskunskap, nivå 1	50
Samhällskunskap 1a1	50	Samhällskunskap, nivå 1a1	50	Samhällskunskap, nivå 1a1	50
Sve/sva 1	100	Sve/sva, nivå 1	100	Sve/sva, nivå 1	100
Sve/sva 2	100	Sve/sva, nivå 2	100	Sve/sva, nivå 2	100
Sve/sva 3	100	Sve/sva, nivå 3	100	Sve/sva, nivå 3	100
<i>Programgemensamma ämnen – 600 p</i>					
Hälsopedagogik 1	100	Hälsopedagogik, nivå 1	100	Hälsopedagogik, nivå 1	100
Naturkunskap 1a2	50	Naturkunskap, nivå 1a2	50	Naturkunskap, nivå 1a2	50
Kommunikation	100	Pedagogik, nivå 1	100	Pedagogik, nivå 1	100
Lärande och utveckling	100	Pedagogik, nivå 2	100	Pedagogik, nivå 2	100
Människors miljöer	100	Samhällskunskap, nivå 1a2	50	Samhällskunskap, nivå 1a2	50
Pedagogiskt ledarskap	100	Specialpedagogik, nivå 1	100	Specialpedagogik, nivå 1	100
Samhällskunskap 1a2	50				
<i>Inriktning – Fritid och hälsa, 300p</i>					
Fritids- och friskvårdsverksamheter	200	Aktivitetsledarskap, nivå 1	100	Aktivitetsledarskap, nivå 1	100
Fritids- och idrottskunskap	100	Fritid och friskvård, nivå 1	200	Fritid och friskvård, nivå 1	200
		Fritidskunskap, nivå 1	100	Fritidskunskap, nivå 1	100
		Pedagogik, nivå 3	100	Pedagogik, nivå 3	100
<i>Inriktning – Pedagogiskt och socialt arbete, 300 p</i>					
Pedagogiskt arbete	200	Pedagogik, nivå 3	100	Pedagogik, nivå 3	100
Socialt arbete 1	100	Pedagogiskt arbete, nivå 1	200	Pedagogiskt arbete, nivå 1	200
		Socialt arbete, nivå 1	100	Socialt arbete, nivå 1	100
		Socialt arbete, nivå 2	100	Socialt arbete, nivå 2	100
				<i>Förslag på en ny inriktning – Barnskötare, 800 p*</i>	
				Förskolans och fritidshemmet	100

				arbete, nivå 1	
				Pedagogik, nivå 3	100
				Pedagogiskt arbete, nivå 1	200
				Socialt arbete, nivå 1	100
				Socialt arbete, nivå 2	100
				Specialpedagogik, nivå 2	100
*Dessutom föreslås nivå 1 i ämnet <i>språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet</i> (100 poäng) läggas till i inriktningen. Myndigheten avser att remittera förslag till förändrade föreskrifter i början av 2025.					
<i>Individuellt val – 200 p</i>		<i>Individuellt val – 200 p</i>		<i>Individuellt val – 200 p</i>	
<i>Gymnasiearbete – 100 p</i>		<i>Gymnasiearbete – 100 p</i>		<i>Gymnasiearbete – 100 p</i>	
<i>Yrkesutgång – barnskötare, 400 p</i>		<i>Yrkesutgång – barnskötare, 500 p *</i>		<i>Yrkesutgång – barnskötare, 200 p</i>	
Barns lärande och växande	100	Förskolans och fritidshemmets arbete, nivå 1	100	Grundläggande vård och omsorg, nivå 1	100
Pedagogiska teorier och praktiker	100	Grundläggande vård och omsorg, nivå 1	100	Kost och hälsa, nivå 1	100
Skapande verksamhet	100	Kost och hälsa, nivå 1	100		
Specialpedagogik 1	100	Specialpedagogik, nivå 2	100		
*Dessutom föreslås nivå 1 i ämnet <i>språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet</i> (100 poäng) läggas till i yrkesutgången. Myndigheten avser att remittera förslag till förändrade föreskrifter i början av 2025.					
<i>Övriga yrkesutgångar</i>		<i>Övriga yrkesutgångar</i>		<i>Övriga yrkesutgångar</i>	
Elevassistent		Elevassistent		Elevassistent	
Bad/sporthallspersonal		Personal inom bad- och idrott		Personal inom bad- och idrott	
Personal inom idrotts- och fritidsanläggningar		Personal inom fritids- och friskvårdsanläggningar		Personal inom fritids- och friskvårdsanläggningar	
Personlig assistent		Personal inom funktionshinderområdet		Personal inom funktionshinderområdet	
Personlig tränare		Väktare		Väktare	
Stöd och service inom funktionshinderområdet					
Väktare					

2.1 Problembeskrivning och den förändring Skolverket eftersträvar

Yrkesutbildning till barnskötare på gymnasial nivå finns inom gymnasieskolans barn- och fritidsprogram och som sammanhållen yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. I nuläget skiljer sig innehållet i dessa utbildningar till viss del åt såväl mellan varandra som inom respektive skolform, vilket beskrivs nedan.

När det gäller kommunal vuxenutbildning har Skolverket tagit fram exempel på en sammanhållen yrkesutbildning till barnskötare. Kommuner och regioner har dock möjlighet att

skapa egna lokala eller regionala yrkespaket. Mot bakgrund av detta kan elever som utbildar sig till barnskötare inom komvux ha olika innehåll i sin utbildning och därmed få olika kompetens med sig ut i arbetslivet.

I gymnasieskolan läser elever till barnskötare genom att gå barn- och fritidsprogrammet med inriktningen pedagogiskt och socialt arbete. Skolverket har i dag fem exempel på yrkesutgångar inom inriktningen:

- barnskötare
- elevassistent
- personlig assistent
- stöd och service inom funktionshinderområdet
- väktare

De olika yrkesutgångarna innehåller förslag på en viss kombination av kurser och ämnen inom programfördjupningen. Eftersom dessa endast är exempel har skolhuvudmän möjlighet att erbjuda andra kurser och ämnen från programfördjupningen. Det kan leda till att eleverna som läser inriktningen pedagogiskt och socialt arbete och yrkesutgången barnskötare ändå läser olika kurser och ämnen från programfördjupningen.

2.1.1 Beskrivning av vilka konsekvenser som bedöms uppstå om ingen åtgärd vidtas

Syftet med den förändring som Skolverket föreslår är att den ska leda till att utbildningen till barnskötare har ett innehåll som tydligare återspeglar det som förväntas av en barnskötare i arbetslivet samt att den kompetens eleven har efter fullföljd gymnasieutbildning stärks och tydliggörs genom en större enhetlighet och styrning. Oavsett om Skolverket hade fått i uppdrag att lämna förslag på en ny inriktning som utbildar till barnskötare eller inte hade myndigheten arbetat vidare med de åtgärder som, inom ramen för Gy25, redan har genomförts, de som pågår och de som planeras att genomföras för att utbildningen till barnskötare ska bli mer ändamålsenlig.

2.2 Redogörelse för Skolverkets förslag

I enlighet med regeringsuppdraget redovisar Skolverket nedan ett förslag med en ny inriktning som utbildar till barnskötare inom barn- och fritidsprogrammet. Skolverket föreslår att inriktningen benämns *barnskötare*.

En ny inriktning på barn- och fritidsprogrammet som utbildar till barnskötare

Skolverket gör bedömningen att en ny inriktning mot barnskötare skulle leda till att utbildningens innehåll på ett tydligare sätt återspeglar det som förväntas av en barnskötare i arbetslivet samt att den kompetens eleven har efter fullföljd gymnasieutbildning skulle stärkas och tydliggöras. Det skulle leda till en tydligare nationellt enhetlig utbildning. Se utförligare beskrivning av detta nedan. Eftersom fokuset på den nya inriktningen enbart skulle vara just på utbildning till barnskötare skulle det vara möjligt att i högre grad styra utbildningen mot yrket.

Skolverket föreslår att följande ämnen, som kommer att finnas på barn- och fritidsprogrammet från och med den 1 juli 2025, ska finnas i den nya inriktningen:

- *förskolans och fritidshemmets arbete*, nivå 1, 100 poäng
- *pedagogik*, nivå 3, 100 poäng
- *pedagogiskt arbete*, nivå 1, 200 poäng
- *socialt arbete*, nivå 1, 100 poäng
- *socialt arbete*, nivå 2, 100 poäng
- *specialpedagogik*, nivå 2, 100 poäng
- *språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet*, nivå 1, 100 poäng (se bilaga 2)

Dessa ämnen beskrivs närmare ovan under avsnitt 1.4 *Ämnesbetygsreformen*.

Av barn- och fritidsprogrammets 2 700 gymnasiepoäng ska 1 500 poäng erbjudas som karaktärsämnen enligt bilaga 2 till skollagen. 500 poäng av dessa ämnen utgörs av de programgemensamma ämnena enligt bilaga 1 till gymnasieförordningen. Skolverket föreslår att den nya inriktningen ska omfatta 800 poäng. Det skulle innebära att antalet gymnasiepoäng för den nya inriktningen barnskötare skulle utökas med 300 poäng jämfört med inriktningen pedagogiskt och socialt arbete såsom den kommer att se ut från hösten 2025.

Skolverket föreslår också en ny yrkesutgång mot barnskötare inom ramen för den nya inriktningen. Skolverket föreslår att följande ämnen och nivåer i ämnen från programför-djupningen ingår i en sådan yrkesutgång:

- *grundläggande vård och omsorg*, nivå 1, 100 poäng
- *kost och hälsa*, nivå 1, 100 poäng

Båda dessa ämnen beskrivs ovan i avsnitt 1.4 *Ämnesbetygsreformen*.

I tabellen ovan åskådliggörs detta förslag närmare. I bilaga till denna konsekvensutredning finns Skolverkets förslag till ny programstruktur för barn- och fritidsprogrammet där den nya inriktningen ingår (se bilaga 1).

Skolverket gör bedömningen att det, för att säkerställa en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare, även hade varit möjligt att föreslå en tillbakagång till det upplägg, när det gäller barn- och fritidsprogrammets inriktningar, som fanns innan den 1 juli 2021. Det vill säga att dela upp den nu sammanslagna inriktningen pedagogiskt och socialt arbete i två separata inriktningar, pedagogiskt arbete och socialt arbete. Då hade yrkesutgångarna till såväl barnskötare som elevassistent, som båda utbildar mot pedagogiska yrken, funnits under en och samma inriktning. Som framgår ovan, under avsnitt 1.4.2 *Förändringar som Skolverket förbereder för inom ramen för Gy25*, är de ämnen som anses relevanta och värdefulla för dessa båda utbildningar, i stort sett, desamma. Det hade därför varit en fördel att samla yrkesutgångarna inom ramen för en och samma inriktning. En nackdel med ett sådant alternativ är dock att inriktningen socialt arbete har haft en relativt liten elevvolym och att huvudmännen därför inte alltid har erbjudit den. En stor anledning till att inriktningen slogs ihop handlade om ett kompetensförsörjningsperspektiv och Skolverket bedömer att en liknande situation skulle kunna bli aktuell igen vid en uppdelning av de båda inriktningarna. I betänkandet *En gymnasieutbildning för alla – åtgärder för att alla unga ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning*²³ lyftes att arbetslivsföreträdare var oroliga över att inriktningen socialt arbete ofta hamnade i skymundan eftersom det var relativt vanligt att skolor erbjöd inriktningen pedagogiskt arbete, men inte inriktningen socialt arbete. De menade att utbildade från yrkesutgångarna som utbildar mot funktionshinderområdet inom inriktning socialt arbete är viktiga för arbetsmarknadens kompetensförsörjning.

2.3 Redogörelse för konsekvenserna av förslaget om en ny inriktning

2.3.1 Påverkan på den nuvarande inriktningen pedagogiskt och socialt arbete samt på de yrkesutgångar som blir kvar inom inriktningen

Skolverket bedömer att en ny inriktning som utbildar till barnskötare skulle leda till en mer ändamålsenlig utbildning till yrket men det finns också konsekvenser och risker för programmet som helhet som behöver beaktas.

Om en ny inriktning till barnskötare tas fram finns det en risk att samma skäl som ledde till att inriktningarna pedagogiskt arbete och socialt arbete slogs ihop återuppstår, det vill säga att elevvolymen på de kvarstående utbildningarna inom inriktningen pedagogiskt och socialt arbete blir relativt liten, se närmare förklaring under avsnitt 1.2 *Inriktning pedagogiskt och*

²³ SOU 2016:77, s. 455.

socialt arbete. Det skulle kunna ge upphov till en risk för att färre huvudmän erbjuder inriktningen pedagogiskt och socialt arbete. Färre elever skulle då erbjudas möjligheten att utbilda sig inom de yrkesutgångar som då finns kvar (se tabellen under avsnitt 2) vilket skulle kunna leda till att antalet utbildade inom dessa yrkesgrupper minskar i samhället. Å andra sidan kan den nya regleringen om planering och dimensionering av gymnasial utbildning²⁴ som gäller från och med den 1 juli 2025 motverka denna risk.

Även om en ny inriktning till barnskötare leder till en mer ändamålsenlig utbildning för just barnskötare bedömer Skolverket att de delar som blir kvar inom inriktningen pedagogiskt och socialt arbete (se tabellen ovan under avsnitt 2) inte blir mer ändamålsenliga vid en sådan förändring. Skolverket gör den bedömningen med utgångspunkt i att hopslagningen av inriktningarna pedagogiskt arbete och socialt arbete den 1 juli 2021 ledde till att de ämnen som efter det ingår i den sammanslagna inriktningen behövde anpassas till hopslagningen av de olika utbildningarna till skillnad från hur det var tidigare. Då var inriktningarna uppdelade och därmed var de ämnen som ingick i respektive inriktning mer relevanta utifrån de då aktuella respektive inriktningarna. Den anpassning och kompromiss som behövde göras var relevant utifrån de skäl som ledde till att inriktningarna slogs ihop, se avsnitt 1.2 *Inriktningen pedagogiskt och socialt arbete*. Däremot ser Skolverket att de elever som väljer att läsa de utbildningar som finns kvar i inriktningen riskerar att behöva läsa ämnen som bygger på kompromisser om inriktningen lämnas oförändrad. En konsekvens, med utgångspunkt i att dagens ämnen är framtagna utifrån den nuvarande konstruktionen med de två nuvarande inriktningarna, är att om en ny inriktning tas fram kan vissa ämnens innehåll och struktur behöva göras om för att bli mer anpassade till de delar som blir kvar inom inriktningen pedagogiskt och socialt arbete. Hur och på vilket sätt detta, i så fall, bör genomföras behöver analyseras närmare.

2.3.2 Flera förändringar inom programmet på kort tid

Barn- och fritidsprogrammet har genomgått förändringar under de senaste åren och kommer fortsatt att genomgå förändringar med anledning av Gy25 och de förändringar som kommer att ske i och med att ämnesbetyg införs från och med den 1 juli 2025. Om en ny inriktning på barn- och fritidsprogrammet införs finns det en risk att de som berörs av förändringar i programmet, till exempel skolledare, lärare och studie- och yrkesvägledare på grund av detta får ökad arbetsbelastning och utmaningar med att skapa långsiktighet i det systematiska kvalitetsarbetet. Vidare skulle det kunna leda till att berörda, utöver att arbeta med att utveckla programmets innehåll och kvalitet samt implementeringen av Gy25, behöver lägga fokus på hantering av ytterligare förändringar genom att till exempel arbeta med nya informations- och implementeringsinsatser, ändra i tjänstefördelningar, anställningar, upplägg av undervisning och så vidare. Många nya förändringar på kort tid och det arbete som krävs för att kommunicera och implementera förändringarna kan leda till stressade arbetsförhållanden och ökad arbetsbelastning.²⁵

Dessutom kommer följdändringar att krävas i myndighetens föreskrifter om programstrukturen för programmet samt ytterligare förändringar i examensmålen, förutom de som görs i samband med uppdraget *Översyn av examensmål i gymnasieskolan och programmål i anpassade gymnasieskola*.²⁶ Förändringarna handlar om att examensmålen behöver justeras utifrån att formuleringar om den nya inriktningen och vilka kunskaper den nya inriktningen ska ge samt att vilken typ av arbete som inriktningen kan leda till då ska finnas med.

²⁴ Se bland annat 2 kap. 2 a – b §§, 15 kap. 30 a - b §§, 15 kap. 31 a § och 15 kap. 32 a § skollagen.

²⁵ Mikael Bergling (7 mars 2024), *Forskaren: Så kan lärarnas stress minskas*. Vi lärare. [Forskaren: Så kan lärarnas stress minskas | Nyheter \(vilarare.se\)](https://forskaren.se/nyheter/sa-kan-lararnas-stress-minskas).

²⁶ Regeringens dnr. U2023/01741 och U2024/01246.

2.3.3 Ämnet svenska eller svenska som andraspråk i all utbildning till barnskötare på gymnasial nivå

Det har under en längre tid förts diskussioner, bland annat i det nationella programrådet för barn- och fritidsprogrammet, såväl innan som i samband med det pågående uppdraget om införande av ämnesbetyg, gällande andra alternativ än att ämnet *svenska* eller *svenska som andra språk* ska ingå i Skolverkets exempel på sammanhållen yrkesutbildning till barnskötare inom komvux. Diskussionerna har handlat om hur eleverna kan ges så goda förutsättningar som möjligt för att klara sitt uppdrag som barnskötare.²⁷ Detta med anledning av att flera rektorer och huvudmän med ansvar för utbildningen och lärare samt verksamheter inom området menar att ämnet *svenska som andraspråk* inte är det mest ändamålsenliga ämnet för just denna utbildning. De menar att vissa moment inom ämnet är för teoretiska och att fokuset i stället borde vara tydligare riktat mot det specifika yrkesspråket. Något som i flera sammanhang har lyfts och diskuterats är till exempel om någon form av yrkessvenska skulle kunna vara ett alternativ. Det nationella programrådet för barn- och fritidsprogrammet har diskuterat²⁸ aktuella utredningar när det gäller krav på kunskaper i svenska språket inom området, däribland utredningen *Språkrav för personal i äldreomsorgen*²⁹ och utredningen *Fler vägar till arbetslivet*.³⁰ Programrådet enades om att dessa utredningar kan leda till nya öppningar även för utbildningen till barnskötare och att det därför är viktigt att följa utvecklingen av utredningarna. Eftersom det inte finns något utarbetat alternativ i nuläget är det ämnet *svenska* eller *svenska som andraspråk* som Skolverket lägger in i den sammanhållna yrkesutbildningen till barnskötare.

3. Analys av de förslag som lämnas

Vilka berörs av förslaget?

Enligt Skolverkets statistik³¹ var det drygt 501 000 barn inskrivna i förskolan 2023. Andelen inskrivna barn i förskolan har ökat med 0,8 procentenheter jämfört med föregående år. Omkring 86 procent av landets alla barn i åldern ett till fem år är inskrivna i förskolan. Barn finns inskrivna vid 9 129 förskoleenheter i landet och av dessa drivs 7 av 10 av en kommunal huvudman.

I Skolverkets statistik³² framgår också att barn- och fritidsprogrammet finns vid 248 skolenheter varav 190 bedriver utbildning inom inriktningen pedagogiskt och socialt arbete under läsåret 2023/24. Totalt studerar 10 812 elever på barn- och fritidsprogrammet läsåret 2023/24 varav 4 698 elever studerar inom inriktningen pedagogiskt och socialt arbete och 2056 elever inom inriktningen fritid och hälsa. För 207 elever saknas det uppgifter om vilken inriktning de läser.³³

Vidare visar Skolverkets statistik³⁴ att det inom komvux år 2022 var 3 852 elever som läste nationella yrkespaketet inom barn och fritid. Av dessa studerade 2 997 elever baspaketet mot barnskötare medan 1 317 elever läste påbyggnadspaketet mot barnskötare. 3 997 elever studerade på ett regionalt yrkespaketet inom barn- och fritid (uppgifter för de regionala paketen finns inte uppdelade på olika yrkesinriktningar). Uppgifter uppdelat på nationella yrkes-

²⁷ Kommunal, *Barnskötarnas roll, utbildning och yrkesutveckling – för en likvärdig förskola*, s. 9. 2023. [Barnskötarnas roll, utbildning och yrkesutveckling, För en likvärdig förskola del 2.uppdaterad WEBB_0.pdf \(kommunal.se\)](#).

²⁸ Protokoll, 14 februari 2024, Skolverkets dnr. 2022:1908.

²⁹ Regeringens dnr. 2023: 44.

³⁰ Regeringens dnr. 2022:74.

³¹ Barn och personal i förskola – hösten 2023, Skolverket (2024), dnr. 2024:867.

<https://www.skolverket.se/publikationsserier/beskrivande-statistik/2024/barn-och-personal-i-forskola---hosten-2023>

³² [siris.skolverket.se.xlsx \(live.com\)](https://www.skolverket.se/siris.skolverket.se.xlsx)

³³ <https://www.skolverket.se/download/18.428add44188761fb6b61e0/1685704168539/pdf11580.pdf>.

paket finns inte publicerad för 2023 men totalt bedrev 99 huvudmän utbildningen barn och fritid på komvux år 2023.

3.1 Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter för staten, kommuner, regioner, företag och andra enskilda

Om regeringen beslutar om en ny inriktning bedömer Skolverket att förändringarna får vissa konsekvenser för kommuner och regioner i egenskap av huvudmän för utbildningen. Det kommer bland annat att innebära behov av att se över organiseringen av utbildningarna och bemanningen av lärare i samband med förändringarna inom programmet. Det kan till exempel handla om att planera för att under en övergångsperiod bedriva utbildningar i dubbla system där nya elever läser inom den nya inriktningen som utbildar till barnskötare medan elever som har påbörjat utbildningen tidigare läser kvar inom inriktningen pedagogiskt och socialt arbete där utbildningen till barnskötare finns idag. Skolverket bedömer också att det kommer att innebära vissa kostnadsmissiga konsekvenser för såväl offentliga som enskilda huvudmän som ansvarar för undervisning inom gymnasieskolans barn- och fritidsprogram avseende till exempel informationsmaterial och kompletterande implementeringsinsatser. Myndigheten bedömer att dessa kostnader är sådant som redan ryms inom ramen för huvudmannens normala ansvar.

Förslaget om en ny inriktning innebär också konsekvenser för de enskilda huvudmän som vill bedriva utbildningen. Enligt 2 kap. 5 § skollagen får enskilda efter ansökan under vissa angivna förutsättningar godkännas som huvudman för viss utbildning inom gymnasieskolan. Ansökan ska enligt 2 kap. 4 § gymnasieförordningen innehålla uppgift om bland annat vilket nationellt program och i förekommande fall vilken nationell inriktning huvudmannen vill anordna. De enskilda huvudmän som idag har godkännanden från Skolinspektionen för att bedriva utbildning mot barnskötare på barn- och fritidsprogrammet med inriktning pedagogiskt och socialt arbete torde vid införande av en ny inriktning mest lämpligt hanteras genom ett ansökningsförfarande om godkännande som huvudman för den nya inriktningen på barn- och fritidsprogrammet. Frågan om det mest lämpliga sättet för detta ansökningsförfarande, inkluderat även frågan om avgift för en sådan ansökan, behöver hanteras och regleras i författning om regeringen väljer att gå vidare med förslaget om en ny inriktning. Även de befintliga tillstånd som Skolinspektionen redan har fattat beslut om för enskilda huvudmän avseende barn- och fritidsprogrammet med inriktning pedagogiskt och socialt arbete kan behöva hanteras om enskilda huvudmän endast avser erbjuda utbildning inom inriktningen barnskötare.

3.2 Beskrivning av andra relevanta konsekvenser

Barn- och elevrättsligt perspektiv

Skolverket bedömer att förslagen är förenliga med barnkonventionens artiklar och bestämmelsen i 1 kap. 10 § skollagen (2010:800) om att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning. Skolverket bedömer att barn som kan bli berörda av förslagen är de minderåriga elever i gymnasieskolan som utbildar sig till barnskötare. De kommer sannolikt att gynnas av förslagen genom att deras etablering på arbetsmarknaden kan gynnas genom ett införande av en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare. Det kommer dock ställas högre krav på elevernas kunskaper i svenska och språkutveckling. Sammantaget är bedömningen dock att förslagen gäller en förbättring av den nuvarande utbildningen och kan främja elevernas etablering på arbetsmarknaden genom att det på ett tydligare sätt framgår vilken kompetens eleven har efter fullföljd gymnasieutbildning, vilket syftar till att uppfylla rätten till en god utbildning enligt artiklarna 28 och 29 i barnkonventionen.

Ytterligare en kategori av barn som berörs av förslagen är de barn i förskolan som kommer mötas av de barnskötare som genomgått sin utbildning i enlighet med förslagen. De bedöms gynnas på så vis att deras rätt till svenska språket och till en utbildning som till-

handahålls av personal med goda pedagogiska och sociala kunskaper kommer stärkas, vilket också syftar till att uppfylla rätten till en god utbildning enligt artiklarna 28 och 29 i barnkonventionen.

I bedömningen av barnets bästa enligt artikel 3 har barn i förskolan rätt till en god utbildning vägt tungt. Intresset för de elever som utbildar sig till barnskötare bedöms ligga i linje med intresset hos barnen i förskolan.

Jämställdhet

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2022/23³⁵ var könsfördelningen 65 procent flickor och 35 procent pojkar inom barn- och fritidsprogrammet. Statistiken visar också att 64 procent av eleverna på programmet läste inriktningen pedagogiskt arbete eller inriktningen pedagogiskt och socialt arbete³⁶, medan 29 procent läste inriktningen fritid och hälsa. För övriga 7 procent saknas information om vilken inriktning eleverna har läst. Vid en jämförelse mellan flickor och pojkar inom inriktningen *pedagogiskt och socialt arbete*, där yrkesutgången barnskötare finns, var fördelningen mellan flickor och pojkar 78 procent respektive 22 procent. Inriktningen *fritid och hälsa* attraherar fler pojkar än flickor men den inriktningen har, precis som siffrorna ovan visar, betydligt färre elever. Av det totala antalet elever som läste inriktningen *fritid och hälsa* läsåret 2023/24 var 36 procent flickor och 64 procent pojkar.

Skolverket bedömer att det är möjligt att en ny inriktning mot barnskötare skulle kunna innebära att det skapas en inriktning som attraherar en ännu större andel flickor. Detta har framgått vid samtal med några experter och lärare som menar att deras bild är att få pojkar väljer barn- och fritidsprogrammet utifrån en önskan om att utbilda sig just till barnskötare och att det främst är andra utbildningar inom programmet som leder till valet. De menar att ett intresse för yrket däremot kan väckas under pågående studier inom inriktningen pedagogiskt och socialt arbete, eftersom eleverna då ges möjlighet att göra arbetsplatsförlagt lärande (apl) inom olika verksamheter inom inriktningen, till exempel inom förskolan.

Funktionsnedsättningar och de nationella minoriteterna

Skolverket har beaktat perspektiven gällande funktionshinder och nationella minoriteter och anser att förslaget inte medför några negativa effekter för dessa perspektiv. Skolverket bedömer däremot att förslaget leder till positiva effekter för dessa perspektiv.

För att alla elever som läser gymnasial utbildning till barnskötare ska få med sig tillräckliga kunskaper i svenska har Skolverket beslutat att ämnet *svenska* eller *svenska som andraspråk*, från och med den 1 juli 2025, ska ingå i den sammanhållna yrkesutbildningen till yrket inom komvux. Detta beslut kan vara positivt för barn som tillhör de nationella minoriteterna och kan ha ett annat modersmål än svenska eller vara tvåspråkiga. I betänkandet *Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska*³⁷ konstateras att förskolepersonalens språkliga och pedagogiska kompetens är avgörande för kvaliteten i förskolan och för barnens språk- och kunskapsutveckling. Inte minst för barn som har ett annat modersmål än svenska.

3.3 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

Skolverket har lämnat en redogörelse för de åtgärder som har genomförts och planeras att genomföras i den befintliga inriktningen pedagogiskt och socialt arbete på barn- och fri-

³⁵ siris.skolverket.se/xlsx (live.com).

³⁶ Från och med höstterminen 2021 slogs de båda inriktningarna pedagogiskt arbete och socialt arbete ihop till en och samma inriktning. Det betyder att de elever som påbörjade sina studier innan höstterminen 2021 finns med i statistiken för läsåret 2022/23. Därmed anges både inriktning pedagogiskt arbete och inriktning pedagogiskt och socialt arbete här.

³⁷ SOU 2020:67, s. 206.

tidsprogrammet för att göra anpassningar med anledning av införandet av ämnesbetyg samt för att nå en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare.

Syftet med det förslag på en ny inriktning, i enlighet med det aktuella regeringsuppdraget, som Skolverket presenterar är att föreslå de mest nödvändiga förändringarna för att skapa en mer ändamålsenlig och nationellt styrd utbildning på inriktningsnivå. Detta för att bidra till en större likvärdighet och en mer ändamålsenlig utbildning utan att föreslå så långtgående förändringar, exempelvis i språkkunskaper, att det skulle begränsa möjligheterna för elever att leva upp till kraven. Målsättningen har varit att förslaget och dess utformning inte ska vara mer långtgående till kostnader eller begränsningar än nödvändigt. Skolverket avser exempelvis att bistå med implementeringsinsatser för att minska arbete och därigenom kostnader för skolorna.

3.4 När kan föreslagen ändring införas i gymnasial utbildning?

Skolverket bedömer att myndighetens förslag om en ny inriktning, barnskötare, på barn- och fritidsprogrammet bör införas tidigast inför läsåret 2028/29 under förutsättning att regeringen fattar erforderliga beslut. Det finns flera aspekter som bör beaktas när det gäller tidpunkten för när en ny inriktning på programmet kan införas. Förslaget om en ny inriktning kommer att innebära att Skolverket behöver genomföra följdändringar i myndighetens föreskrifter. Dessa behöver meddelas i god tid, bland annat för att enskilda huvudmän ska hinna ansöka och få rätt att bedriva den nya inriktningen. Enligt 2 kap. 1 § gymnasieförordningen ska en ansökan om godkännande som enskild huvudman för en viss utbildning i gymnasieskolan ha inkommit till Skolinspektionen senast den 31 januari kalenderåret innan utbildningen ska starta. Befintliga godkännanden för barn- och fritidsprogrammet med inriktning pedagogiskt och socialt arbete kan också behöva justeras inför att en ny inriktning på programmet införs.

Det är viktigt att de elever som står inför att göra sitt val av utbildning i gymnasieskolan får information om den nya inriktningen i god tid så att de ges möjlighet att göra välgrundade val. För att eleverna ska få den informationen behöver också huvudmän ta fram relevant information om de utbildningar som de erbjuder så att elever får korrekt information om vad utbildningen kan leda till när det gäller etablering på arbetsmarknaden och övergång till vidare studier. Huvudmän behöver också få information om förändringar i program och inriktningar i god tid för att kunna planera och dimensionera utbudet av gymnasial utbildning.

I samband med uppdraget om ett införande av ämnesbetyg i gymnasial utbildning planerar och genomför Skolverket just nu flera kommunikations- och implementeringsinsatser, och dessa kommer fortsatt att pågå under större delen av 2025. Skolverket anser att det är viktigt att det blir tydligt för huvudmännen vilka förändringar som genomförs i utbildningen och att huvudmännen får goda förutsättningar att förbereda sig för de förändringar som sker och eventuellt kommer att ske inom programmet. Om regeringen går vidare med Skolverkets förslag om en ny inriktning som utbildar till barnskötare inom barn- och fritidsprogrammet avser Skolverket att stödja huvudmän med informations- och implementeringsinsatser.

3.5 Beskrivning av hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas

Skolverket lämnar i den här konsekvensutredningen förslag till förändring i barn- och fritidsprogrammet och konsekvenser av detta förslag. Om regeringen går vidare med Skolverkets förslag och beslutar om en ny inriktning på programmet genom ändringar på förordningsnivå kommer Skolverket att göra erforderliga förändringar i myndighetens föreskrifter. Skolverket förvaltar alla sina myndighetsföreskrifter. Bedömning av ändring och utveckling av dessa styrdokument ingår i Skolverkets instruktionsenliga uppdrag.³⁸ Med

³⁸ 5 § Förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.

det följer minst en gång per år en övergripande och systematisk kontroll av dokumenten så att de är korrekta, aktuella och ändamålsenliga.

4. Bedömning av om förslaget inskränker den kommunala självstyrelsen

Förslaget bedöms få effekter för kommuner och regioner. Skolverket bedömer att förändringarna får vissa konsekvenser för kommuner och regioner i egenskap av huvudmän för utbildningen. Det kommer bland annat att innebära behov av att se över organiseringen av utbildningarna och att planera för kommunikation och implementering. Dessutom behöver huvudmännen arbeta med planering och dimensionering av utbildningsplatser.

Den kommunala självstyrelsen regleras bland annat i 14 kap. regeringsformen (RF). Enligt 14 kap. 3 § RF bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Innebörden av bestämmelsen är att en eventuell inskränkning i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip. Förslagen som omfattas av den här konsekvensutredningen bedöms inte innebära några utökade skyldigheter för de kommunala huvudmännen och alltså inte någon inskränkning i den kommunala självstyrelsen, då de ligger inom ramen för huvudmannens normala ansvar.

5. Bedömning av om förslaget överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Skolverket bedömer att förslaget inte berör de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

6. Samråd

Samråd vid genomförandet av detta regeringsuppdrag

Skolverket har inom ramen för regeringsuppdraget samrått med det nationella programrådet för barn- och fritidsprogrammet, ämnesexperter och de referensskolor som Skolverket har överenskommelser med samt med andra lärare och rektorer inom utbildning i gymnasieskola och inom komvux. Synpunkter har dessutom inhämtats från Nationellt centrum för svenska som andraspråk (NC). Myndigheten har även samrått med Skolinspektionen. Dessutom har Skolverket haft löpande avstämningar med Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) om uppdraget.

Tidigare samråd

Tidigare samråd i samband med uppdraget att förbereda för ett införande av ämnesbetyg i gymnasial utbildning (Gy25) är också relevanta och kommer att beaktas i det här uppdraget. Dessa beskrivs i *Konsekvensutredning avseende förslag med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskola, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå*³⁹, *Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå*⁴⁰ samt i *Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasial utbildning*.⁴¹

³⁹ Skolverkets dnr. 2022:55.

⁴⁰ Skolverkets dnr. 2023:21 och 2020:1822.

⁴¹ Skolverkets dnr. 2023:1355 och 2020:1822.